

Kanun No : 4703
Resmi Gazete Yayin Tarihi : 11.07.2001 Çarsamba
Resmi Gazete No : 24459
Yürürlük Tarihi : 11.01.2002

Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun

Kanun No. 4703

Kabul Tarihi : 29.6.2001

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı; ürünlerin piyasaya arzı, uygunluk değerlendirmesi, piyasa gözetimi ve denetimi ile bunlarla ilgili olarak yapılacak bildirimlere ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2. – Bu Kanun; ürünlerin piyasaya arz koşullarını, üretici ve dağıtıcıların yükümlülüklerini, uygunluk değerlendirme kuruluşlarını, onaylanmış kuruluşları, piyasa gözetimi ve denetimini, ürünün piyasaya arzının yasaklanmasını, toplatılmasını, bertarafını ve bunlarla ilgili olarak yapılacak bildirimleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. – Bu Kanunda geçen;

- a) Müstesarlık: Dis Ticaret Müstesarlığını,
- b) Komisyon: Avrupa Birliği Komisyonunu,
- c) Ürün: Piyasaya arz edilmesi hedeflenen tüm ürünleri,
- d) Son ürün: İlgili teknik düzenlemeye uygunluğu gösteren aynı belgeler kapsamındaki ürünlerden piyasaya en son arz edileni,
- e) Güvenli ürün: Kullanım süresi içinde, normal kullanım koşullarında risk taşımayan veya kabul edilebilir ölçülerde risk taşıyan ve temel gerekler bakımından azamî ölçüde koruma sağlayan ürünü,
- f) Temel gerekler: Ürünün; insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan ve bitki yaşam ve sağlığı, çevre ve tüketicinin korunması açısından sahip olması gereken asgarî güvenlik koşullarını,
- g) Üretici: Bir ürünü üreten, imal eden, islah eden veya ürüne adını, ticarî markasını veya ayırt edici işaretini koymak suretiyle kendini üretici olarak tanıtan gerçek veya tüzel kişi; üreticinin Türkiye dışında olması halinde, üretici tarafından yetkilendirilen temsilciyi ve/veya ithalatçıyı; ayrıca, ürünün tedarik zincirinde yer alan ve faaliyetleri ürünün güvenliğine ilişkin özelliklerini etkileyen gerçek veya tüzel kişi,
- h) Dağıtıcı: Ürünün tedarik zincirinde yer alan ve faaliyetleri ürünün güvenliğine ilişkin özelliklerini etkilemeyen gerçek veya tüzel kişi,
- i) Standart: Üzerinde mutabakat sağlanmış olan, kabul edilmiş bir kuruluş tarafından onaylanan, mevcut şartlar altında en uygun seviyede bir düzen kurulmasını amaçlayan, ortak ve tekrar eden kullanımlar için ürünün özellikleri, işleme ve üretim yöntemleri, bunlarla ilgili terminoloji, sembol, ambalajlama, isaretleme, etiketleme ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri hususlarından biri veya birkaçını belirten ve uyulması ihtiyarî olan düzenlemeyi,
- j) Teknik düzenleme: Bir ürünün, ilgili idarî hükümler de dahil olmak üzere, özellikleri, işleme ve üretim yöntemleri, bunlarla ilgili terminoloji, sembol, ambalajlama, isaretleme, etiketleme ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri hususlarından biri veya birkaçını belirten ve uyulması zorunlu olan her türlü düzenlemeyi,
- k) Piyasaya arz: Ürünün, tedarik veya kullanım amacıyla bedelli veya bedelsiz olarak piyasada yer alması için yapılan faaliyeti,
- l) Yetkili kuruluş: Ürünlere ilişkin mevzuat hazırlamaya ve yürütmeye yasal olarak yetkili bulunan ve bu Kanun hükümlerini kendi görev alanına giren ürünler itibarıyla uygulayacak olan kamu kurum veya kuruluşunu,
- m) Uygunluk değerlendirme: Ürünün, ilgili teknik düzenlemeye uygunluğunun test edilmesi, muayene edilmesi ve/veya belgelendirilmesine ilişkin her türlü faaliyeti,
- n) Uygunluk değerlendirme kuruluşu: Ürünün, ilgili teknik düzenlemeye uygunluğunun test edilmesi, muayene edilmesi ve/veya belgelendirilmesine ilişkin faaliyette bulunan özel veya kamu kuruluşunu,
- o) Onaylanmış kuruluş: Test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluşları arasından, bir veya birden fazla teknik düzenleme çerçevesinde uygunluk değerlendirme faaliyetinde bulunmak üzere, yetkili kuruluş tarafından belirlenerek, bu Kanunda ve ilgili teknik düzenlemede belirtilen esaslar çerçevesinde yetkilendirilen özel veya kamu kuruluşunu,

p) Uygunluk isareti: Bir ürünün, ilgili teknik düzenlemede yer alan gereklere uygun olduğunu ve ilgili tüm uygunluk değerlendirmesi işlemlerine tâbi tutulduğunu gösteren isareti,

r) Modül: İlgili mevzuat gereğince, ürünün tasıdığı risklere göre hangi uygunluk değerlendirmesi işlemlerine tâbi tutulacağını gösteren yollardan her birini,

s) Piyasa gözetimi ve denetimi: Yetkili kuruluşlar tarafından, ürünün piyasaya arzı veya dağıtımı aşamasında veya ürün piyasada iken ilgili teknik düzenlemeye uygun olarak üretilip üretilmediğinin, güvenli olup olmadığının denetlenmesi veya denetlettirilmesini,

t) İyi uygulama kodu: İlgili sektördeki mevcut teknoloji düzeyi ve bilimsel kriterler çerçevesindeki sağlık ve güvenliğe ilişkin uygulama esaslarını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Ürünlere İlişkin Teknik Düzenlemeler, Ürünlerin Piyasaya Arzında Üreticilerin ve Dağıtıcıların Yükümlü lükleri

Ürünlere ilişkin teknik düzenlemeler

MADDE 4. — Ürünlere ilişkin teknik düzenlemeler yetkili kuruluşlar tarafından hazırlanır.

Ürünlerin piyasaya arzında üreticilerin ve dağıtıcıların yükümlülükleri

MADDE 5. — Piyasaya arz edilecek yeni ürünlerin ilgili teknik düzenlemeye uygun olması zorunludur. Bu hüküm, kullanılmış olmakla birlikte değişiklik yapılarak piyasaya tekrar arz edilmesi hedeflenen ürünler ile Avrupa Birliği üyesi ülkeler dışındaki ülkelerden ithal edilen eski ve kullanılmış ürünlere de uygulanır.

Birinci fıkrada belirtilen hususlarda düzenlemeler yapmaya, sınırlamalar getirmeye ve istisnalar tanımaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Üretici, piyasaya sadece güvenli ürünleri arz etmek zorundadır. Teknik düzenlemelere uygun ürünlerin güvenli olduğu kabul edilir. Teknik düzenlemenin bulunmadığı hallerde, ürünün güvenli olup olmadığı; ulusal veya uluslararası standartlara; bunların olmaması halinde ise söz konusu sektördeki iyi uygulama kodu veya bilim ve teknoloji düzeyi veya tüketicinin güvenliğe ilişkin makul beklentisi dikkate alınarak değerlendirilir.

Üretici, güvenli olmadığı tespit edilen ürünün kendisi tarafından piyasaya arz edilmediğini veya ürünün güvenli olmaması halinde ilgili teknik düzenlemeye uygunluktan kaynaklandığını ispatladığı takdirde sorumluluktan kurtulur.

Bir ürünün güvenli kabul edilmesi için; ürünün bileşimi, ambalajlanması, montaj ve bakımına ilişkin talimatlar da dahil olmak üzere özellikleri; başka ürünlerle birlikte kullanılması öngörülüyorsa bu ürünlere yapacağı etkiler; piyasaya arzı, etiketlenmesi, kullanımı ve bertaraf edilmesi ile ilgili talimatlar ve üretici tarafından sağlanacak diğer bilgiler ve ürünü kullanabilecek risk altındaki tüketici grupları açısından değerlendirildiğinde, temel gerekler bakımından aza mî ölçüde koruma sağlaması gerekir.

Daha güvenli bir ürünün üretilmesinin mümkün olması veya piyasada daha az risk taşıyan ürünlerin mevcut olması, ilgili teknik düzenlemede aksi belirtilmedikçe, bir ürünün güvenli olmadığı anlamına gelmez.

Üretici, ürünün öngörülen kullanım süresi içinde, yeterli uyarı olmaksızın fark edilemeyecek nitelikteki riskleri hakkında tüketicilere gerekli bilgiyi sağlamak, özelliklerini belirtecek şekilde ürünü isaretlemek; gerektiğinde piyasaya arz edilmiş ürünlerden numuneler alarak test etmek, şikâyetleri soruşturmak ve yapılan denetim sonuçlarından dağıtıcıları haberdar etmek, riskleri önlemek amacı ile ürünlerin toplanması ve bertarafı da dahil olmak üzere gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

Üretici, ilgili teknik düzenlemede belirtilen tüm belgeleri; bu belgeler kapsamındaki son ürünün yurt içinde üretiliyor ise üretildiği, ithal ise ithal edildiği tarihten itibaren ilgili teknik düzenlemede belirtilen süre, bu sürenin belirtilmemesi halinde yetkili kuruluşça belirlenecek süre boyunca muhafaza etmek ve istenilmesi halinde yetkili kuruluşlara ibraz etmekle yükümlüdür.

Dağıtıcı, sahip olduğu bilgiler çerçevesinde, güvenli olmadığını bildiği ürünleri piyasaya arz edemez. Dağıtıcı, faaliyetleri çerçevesinde, ürünlerin tasıdığı riskler ve bu risklerden korunmak için alınması gereken önlemler hakkında ilgililere bilgi verir. Üreticinin tespit edilemediği durumlarda, yetkili kuruluşça belirlenecek süre içinde üreticinin veya mali tedarik ettiği kişinin kimliğini bildirmeyen dağıtıcı, üretici olarak kabul edilir.

Uygunluk işaretinin veya uygunluk değerlendirme işlemleri sonucunda verilen belgelerin tahrif veya taklit edilmesi, usulüne uygun olmadan kullanılması yasaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar, Onaylanmış Kuruluşlara İlişkin Esaslar, Onaylanmış Kuruluşların Faaliyetleri, Sube ve Temsilcilikleri ve Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları ile Onaylanmış

Kuruluslarin Sorumluluklari

Uygunluk degerlendirme kuruluslarina iliskin esaslar

MADDE 6. — Uygunluk degerlendirme kuruluslarinin teknik yeterligine iliskin asgarî kriterler, ilgili teknik düzenlemelerde ve/veya bu Kanunun uygulama usul ve esaslarina iliskin yönetmeliklerde belirtilir.

Uygunluk degerlendirme kuruluslari, bir teknik düzenleme kapsamindaki faaliyetlerinden dolayi bu teknik düzenlemeyi yürüten yetkili kurulusa karsi sorumludur.

Onaylanmis kuruluslara iliskin esaslar

MADDE 7. — Yetkili kuruluslar, Türkiye’de yerlesik olan test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluslari arasindan, uygun göreceklari sayida kurulusu, ilgili teknik düzenlemelerde ve/veya bu Kanun ve bu Kanunun uygulama usul ve esaslarina iliskin yönetmeliklerde belirtilen esaslar çerçevesinde, bir veya birden fazla teknik düzenleme kapsamindaki uygunluk degerlendirme faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere yetkilendirir.

Yetkilendirilen test, muayene ve/veya belgelendirme kurulusunun adi, adresi, uygunluk degerlendirmesi yapacağı modüller ile ürünler Komisyona bildirilir. Bu kurulus, bu bilgiler ile Komisyon tarafından verilecek kimlik kayıt numarasinin Resmî Gazetede yayimlanmasi ile onaylanmis kurulus statüsünü elde eder.

Onaylanmis kuruluslarin faaliyetleri, sube ve temsilcilikleri

MADDE 8. — Onaylanmis kuruluslarin, yurt içinde ve/veya yurt disinda açacaklari sube veya temsilciliklerinin faaliyetleri sonucunda verilecek belgeler onaylanmis kuruluslar tarafından düzenlenir.

Onaylanmis kuruluslar, yetkilendirildikleri uygunluk degerlendirme faaliyetlerinin bir kismini, sözleşme yaparak bir yüklenici kurulusa yaptirabilirler. Ancak, yapilan tüm işlemlerden onaylanmis kurulus sorumludur ve yüklenici kuruluslarin faaliyetleri sonucunda verilecek belgeler onaylanmis kuruluslar tarafından düzenlenir.

Uygunluk degerlendirme kuruluslari ile onaylanmis kuruluslarin sorumluluklari

MADDE 9. — Uygunluk degerlendirme kuruluslari ile onaylanmis kuruluslar, ilgili teknik düzenlemelerde ve/veya bu Kanun ve bu Kanunun uygulama usul ve esaslarina iliskin yönetmeliklerde yer alan usul ve esaslara uygun olarak bagimsiz ve tarafsiz bir sekilde uygunluk degerlendirme hizmeti vermeye yükümlüdürler.

Uygunluk degerlendirme kuruluslari ile onaylanmis kuruluslarin, ilgili teknik düzenlemede ve/veya bu Kanun ve bu Kanunun uygulama usul ve esaslarina iliskin yönetmeliklerde belirtilen sartlari kaybettiğinin ve/veya sorumluluklari yerine getirmediginin tespit edilmesi halinde, bu kuruluslarin ilgili teknik düzenleme kapsamindaki faaliyeti yetkili kurulusça geçici olarak durdurulur.

Gerekli sartlarin ve/veya sorumluluklarin ilgili teknik düzenlemede belirtilen süre içinde, bu sürenin belirtilmemesi halinde yetkili kurulusça belirlenecek süre içinde yerine getirilmemesi durumunda, yetkili kurulusça, uygunluk degerlendirme kurulusunun ilgili teknik düzenleme kapsamindaki faaliyetine son verilir, onaylanmis kurulusun ise ilgili teknik düzenleme kapsamindaki onaylanmis kurulus statüsü kaldırilir.

Onaylanmis kuruluslarin faaliyetlerinin geçici olarak durdurulmasi veya onaylanmis kurulus statüsünün kaldırilmasina iliskin kararlar Resmî Gazetede ilan edilerek, Komisyona bildirilir.

Uygunluk degerlendirme kuruluslari ile onaylanmis kuruluslar, faaliyetleri ile ilgili her türlü bilgi, kayıt ve belgeleri, ilgili teknik düzenlemede belirtilen süre, bu sürenin belirtilmemesi halinde yetkili kurulusça belirlenecek süre boyunca muhafaza etmek ve talep edilmesi halinde yetkili kuruluslara ibraz etmekle yükümlüdürler. Faaliyetine son verilen veya kendi istegi ile faaliyetine son veren uygunluk degerlendirme kuruluslari ile onaylanmis kuruluslar, faaliyette bulduklari dönemde yapmis olduklari uygunluk degerlendirme faaliyetleri ile ilgili bilgi, kayıt ve belgeleri, ayni konuda faaliyette bulunan uygunluk degerlendirme kurulusu veya onaylanmis kurulusa devredilmek üzere yetkili kurulusa teslim eder. Ancak, uygunluk degerlendirme kurulusu ile onaylanmis kuruluslarin söz konusu bilgi, kayıt ve belgelere iliskin sorumluluklari ilgili teknik düzenlemede belirtilen süre, bu sürenin belirtilmemesi halinde yetkili kurulusça belirlenecek süre boyunca devam eder.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Piyasa Gözetimi ve Denetimi, Ürünün Piyasaya Arzının Yasaklanması, Toplatılması ve Bertarafı

Piyasa gözetimi ve denetimi

MADDE 10. — Piyasa gözetimi ve denetimi, ilgili teknik düzenlemelerde ve/veya bu Kanun ve bu Kanunun uygulanmasina iliskin yönetmeliklerde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yapılır. Bunlara iliskin idarî düzenlemeler yetkili kuruluslarca hazirlanir.

Yetkili kuruluslar, piyasa gözetimi ve denetiminde, gerekli gördükleri durumlarda, gözetim ve denetime konu ürüne iliskin uygunluk degerlendirme işlemlerinde yer almayan test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluslarinin imkânlarından yararlanabilirler. Ancak piyasa gözetimi ve denetiminde nihai karar, yetkili kuruluslara aittir. Piyasa

gözetimi ve denetiminde test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluşlarının imkânlarından yararlanılması ve ürünün güvenli olmadığının tespit edilmesi halinde, test ve muayeneye ilişkin giderler üretici tarafından ödenir.

Piyasa gözetimi ve denetimini gerçekleştirecek yetkili kuruluşların isimleri Müstesarlık aracılığıyla Komisyona bildirilir.

Ürünün piyasaya arzının yasaklanması, toplatılması ve bertarafı

MADDE 11. — İlgili teknik düzenlemeye uygunluğu belgelenmiş olsa dahi, bir ürünün güvenli olmadığına dair kesin belirtilerin bulunması halinde, bu ürünün piyasaya arzı, kontrol yapıncaya kadar yetkili kuruluşça geçici olarak durdurulur.

Kontrol sonucunda ürünün güvenli olmadığının tespit edilmesi halinde, masrafları üretici tarafından karşılanmak üzere, yetkili kuruluş;

a) Ürünün piyasaya arzının yasaklanmasını,

b) Piyasaya arz edilmiş olan ürünlerin piyasadan toplanmasını,

c) Ürünlerin, güvenli hale getirilmesinin imkânsiz olduğu durumlarda, tasdikları risklere göre kısmen ya da tamamen bertaraf edilmesini,

d) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen önlemler hakkında gerekli bilgilerin, masrafları üreticiden karşılanmak üzere, ülke genelinde dağıtım yapılan iki gazete ile ülke genelinde yayın yapan iki televizyon kanalında ilanı suretiyle, risk altındaki kişilere duyurulmasını,

Sağlar.

Risk altındaki kişilerin yerel yayın yapan gazete ve televizyon kanalları vasıtasıyla bilgilendirilmesinin mümkün olduğu durumlarda, bu duyuru yerel basın ve yayın organları yoluyla, risk altındaki kişilerin tespit edilebildiği durumlarda ise bu kişilerin doğrudan bilgilendirilmesi yoluyla yapılır.

Bu madde kapsamında alınacak önlemler, gerektiğinde Komisyona iletilir.

BESİNCİ BÖLÜM

Çesitli Hükümler

Ceza hükümleri

MADDE 12. — Bu Kanunun;

a) 5 inci maddesinin birinci fıkrasına aykiri hareket eden üreticiler hakkında iki milyar Türk Lirası,

b) 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykiri hareket eden üreticiler hakkında on milyar Türk Lirası,

c) 5 inci maddesinin yedinci fıkrasına aykiri hareket eden üreticiler hakkında iki milyar Türk Lirası,

d) 5 inci maddesinin sekizinci fıkrasına aykiri hareket eden üreticiler hakkında iki milyar Türk Lirası,

e) 5 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasına aykiri hareket eden dağıtıcılar hakkında bir milyar Türk Lirası,

f) 5 inci maddesinin onuncu fıkrasına aykiri hareket edenler hakkında beş milyar Türk Lirası,

g) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına aykiri hareket eden uygunluk değerlendirme kuruluşları ile onaylanmış kuruluşlar hakkında yirmibes milyar Türk Lirası,

h) 9 uncu maddesinin besinci fıkrasına aykiri hareket eden uygunluk değerlendirme kuruluşları ile onaylanmış kuruluşlar hakkında beş milyar Türk Lirası,

İdarî para cezası uygulanır.

Birinci fıkrada belirtilen idarî para cezaları, fiilin bir yıl içinde tekrarı halinde, her tekrar için iki kati olarak uygulanır.

Bu Kanunda öngörülen idarî para cezalarını, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun ek 2 nci maddesi hükümleri uyarınca her yıl artırılarak hesaplanacak ceza miktarını esas alarak, yüzde yüze kadar artırmaya veya yüzde elli nispetinde azaltmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bu Kanundaki idarî para cezaları, aynı fiil için diğer kanunlarda idarî para cezası öngörülmediği takdirde uygulanır.

Cezalarda yetki ve zaman asımı

MADDE 13. — Bu Kanunda yer alan idarî para cezaları, yetkili kuruluşlar tarafından verilir ve teblig tarihinden itibaren otuz gün içinde vergi dairelerine veya mal müdürlüklerine ödenir. Bu idarî para cezalarına karşı, teblig tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, verilen idarî para cezasının yerine getirilmesini durdurmaz.

Bu Kanuna göre verilen idarî para cezaları hakkında, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Bu Kanunda düzenlenen idarî para cezalarına ilişkin zaman asımı süresi, ihlalin vuku bulduğu tarihten itibaren beş yıl, yetkili kuruluşça ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren bir yıldır. Üreticilerin, dağıtıcıların, uygunluk değerlendirme kuruluşlarının veya onaylanmış kuruluşların faaliyetlerinin kontrolü ve denetimi amacıyla herhangi bir işlem baslatılması halinde zaman asımı süresi kesilir.

Yönetmelikler

MADDE 14. — Bu Kanun kapsamında yer alan;

a) Komisyona, Avrupa Birliği üyesi ülkelere ve diğer Avrupa Birliği kuruluşlarına yapılacak bildirimlere ilişkin usul ve esaslar, yetkili kuruluşların görüşleri alınarak, Müstesarlık tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle,

b) Piyasa gözetimi ve denetimi, uygunluk değerlendirme kuruluşları ve onaylanmış kuruluşlar ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca,

Çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

MADDE 15. — 23.2.1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 19 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Hizmet Denetimi

Madde 19. — Tüketicilere sunulan hizmetler; can ve mal güvenliği ile çevreye zarar vermemeli, ilgili mevzuata veya standardına, bunların bulunmaması halinde belirlenecek teknik kurallara uygun olmalıdır. Bakanlık, bu esaslara göre denetim yapmak veya yaptırmakla görevlidir.

Yürürlük

MADDE 16. — Bu Kanun yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

10/7/2001